

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z NR

6240

1. Obiekt 612/21/9/14

FORT ARTYLERYJSKI W VIII „ŁĘTOWNIA” TWIERDZY PRZEMYŚL

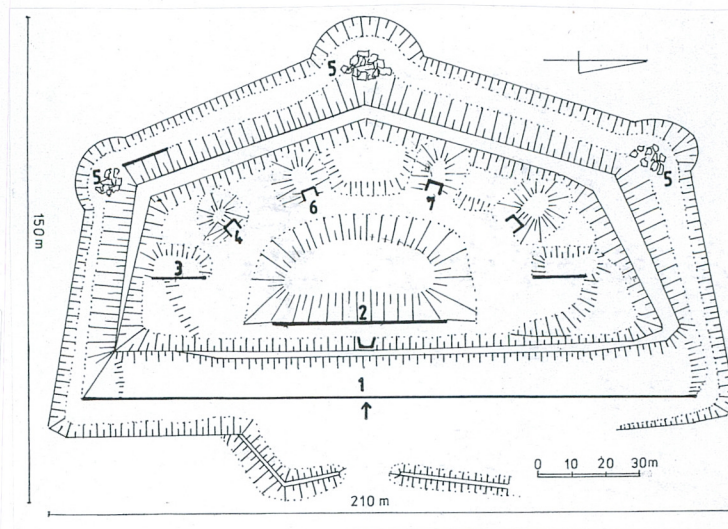
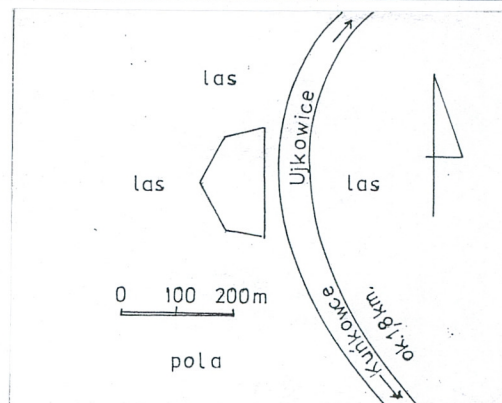
2. Czas powstania
po 1870 r.

3. Miejscowość ŁĘTOWNIA
(KUŃKOWCE)

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Widok na fort z drogi fortecznej od strony Kuńkowice

1. Koszary szyjowe, 2. Magazyn amunicji, 3. Schron pogotowia w poprzeczniczy barku,
4. Schron pogotowia z poterną do kojca pojedynczego, 5. Pozostałości kojców fosy,
6. Schron pogotowia czoła z poterną do kojca podwójnego, 7. Schron pogotowia czoła

4. Adres : Kuńkowce

Nr hipoteczny nr dz. 25/1

KW [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

województwo podkarpackie

gmina Przemyśl

PRZEMYŚL

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1.VI.1975

województwo rzeszowskie

powiat Przemyśl

8. Właściciel i jego adres

Gmina Przemyśl

Przemyśl, ul. Borelowskiego 2

9. Użytkownik i jego adres

10. Rejestr zabytków

A-252
Nr. A-221

25.08.1981
data. 17.06.1987 r.

A-1488

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Budowę nowoczesnych umocnień Przemyśla rozpoczęli Austriacy w roku 1854. Powstał wówczas szereg siedmiobocznych ziemno-drewnianych szaniców artyleryjskich, z których jeden wzniesiono w miejscu obecnego fortu. Plany jego modernizacji nie zostały zrealizowane. Dopiero po 1881 r. rozpoczęto budowę nowego fortu, który miał zastąpić przestarzały szaniec. Autorem projektu był najpewniej Antoni Werner pracujący w Dyrekcji Inżynierii Fortecznej w Przemyśle, pod kierunkiem generała Salis Soglio. Było to pierwsze dzieło obronne Twierdzy Przemyśl, w którym zastosowano beton i sklasyfikowane jako fort artyleryjski jednowatowy.

Fort przechodzi drobne modernizacje w latach 90-tych XX w. polegające na doprowadzeniu linii telefonicznej. Większe prace dotyczyły zmiany systemu obrony odcinka szyjowego. Po roku 1903 wyburzono ceglany mur ukształtowany w „jaskółczy ogon” i zastąpiono go stalowym sponsorem umieszczonym przy wartowni usytuowanej obok bramy wejściowej.

W czasie działań wojennych I wojny światowej fort nie uległ zniszczeniu, wysadzono jedynie kojce przed poddaniem Twierdzy w roku 1915.

W okresie międzywojennym na forcie mieściła się składnica amunicji artyleryjskiej.

c. d. opisu na wkladce

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja – Fort położony jest poza zabudową wiejską, na zalesionym wzgórzu dominującym nad drogą Przemyśl – Dynów i doliną Sanu, przy lokalnej obecnie drodze łączącej Kuńkowce z Ujkowicami i będącą drogą forteczną.

Materiał – Budynek koszar szyjowych, magazynu amunicji, schrony pogotowia w poprzecznicach wylewanego betonu. Z cegły maszynowej o wymiarach 6-7 x 14 x 27-28 cm wzniesiono ściany czołowe koszar szyjowych, mur Carnota i ściany oporowe koszar magazynu amunicji oraz koszar szyjowych. Wszystkie pomieszczenia: mieszkalne, magazynowe, gospodarcze komunikacyjne posiadają sklepienia kolebkowe o różnej rozpiętości. Stolarka i ślusarka okien z czasów budowy nie zachowała się, podobnie jak drzwiowa. W potieraniu centralnej półkolistej stalowe prowadnice wskazują na zastosowanie dwuskrzydłowych drzwi i kraty. Posadzi betonowe, w izbach koszar szyjowych prawdopodobnie układane warstwą korka.

Rzut - Fort założony na planie spłaszczonego bastionu o czole skierowanym ku zachodowi, o narysie wyznaczonym przebiegiem wałów i koszar szyjowych. Rozplanowany symetrycznie. Sucha fosa o poszerzonych kolicie przeciwstokach na osi fortu i w narożach czoła i barków – dla osadzenia kojców pojedynczych i podwójnego. Wjazd do fortu od strony wschodniej, bezpośrednio z drogi fortecznej. Wał czoła i barków opatrzone poprzecznikami kryjącymi schrony pogotowia (cztery na wale czołowym i po jednej na barku), łączy się z nasypem osłonowym bloku koszar szyjowych. Centralną część dzieła obronnego zajmuje duży nasyp ziemny, pod którym znajduje się magazyn amunicji.

Bryła Koszary szyjowe (1) jednokondygnacyjne, dwuskrzydłowe z centralną poterną wyprowadzającą przed magazyn amunicji. Budynek na rzucie prostokąta, dwutraktowy, dziewiętnastoosiowy o korytarzowym układzie pomieszczeń. Pierwszy trakt tworzą pomieszczenia załogi oraz gospodarcze, dostępne z wąskiego korytarza usytuowanego wzdłuż ściany narażonej i doprowadzającego na obydwu końcach skrzydeł do umywalni i ubikacji.

Bryła budynku zwarta, niska nakryta betonowym stropodachem z okapem, nakrytym płaszczem ziemnym. Elewacja dziewiętnastoosiowa symetryczna, rozczłonkowana łukami izb i lizenami. Ściany czołowe komór zamknięte murem ceglany, w których znajdują się pojedyncze lub podwójne prostokątne okna z łukowatymi profilowanymi nadokiennikami. Na przedłużeniu lica, po obu stronach budynku ceglany mur oporowy nasypu osłonowego.

Elewacje Magazyn amunicji (2) – betonowy obiekt na planie prostokąta, symetryczny, jednokondygnacyjny, jednotraktowy, sześćoosiowy. Środkową część zajmuje duże pomieszczenie przedzielone pierwotnie betonową ścianką na właściwy magazyn i laboratorium. Po obu stronach magazynu wąskie pomieszczenia dla załogi ustawione prostopadłe, a za nimi niewielkie kwadratowe ubikacje.

Wszystkie pomieszczenia posiadają kolebkowe sklepienia i oddzielne wejścia w ścianie frontowej.

c.d. opisu na wkladce

14.Kubatura ok. 4800 m ³	15.Powierzchnia użytkowa ok. 1253 m ²	16.Przeznaczenie użytkowe fort artyleryjski	17.Użytkowanie obecne cz. zagospodarowany na cele ekspozycyjne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja W czasie użytkowania fortu przez „Pomoneń” wyburzono część ścian czołowych koszar szyjowych i magazynu amunicji dla zainstalowania we wnętrzu pomieszczeń dużych kadzi. Późniejsze zamurowania zniekształciły pierwotne rozplanowanie elewacji. Po roku 2001 ma miejsce szereg działań o charakterze konserwatorskim, związanych z dostosowaniem obiektu do udostępnienia i przygotowania wnętrz do ekspozycji. Dokonano znacznej redukcji zbędnego zadrzewienia, odsłaniając kształt nasypów ziemnych budynku koszar szyjowych, magazynu amunicji i wału czołowego oraz barków. Zrekonstruowano częściowo bruk kamienny w centralnej poteranie.		19.Stan zachowania(fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy Średni. Dobrze zachowany narys dzieła obronnego, budynki koszar szyjowych, magazynu amunicyjnego, schronów pogotowia w czołowych odcinkach wału. Zniszczone kojce fosy, mur Carnota, schrony barków. Ślady zniszczenia izolacji stropodachów.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Kontynuacja prac adaptacyjnych. Doprowadzenie energii elektrycznej.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

Karta ewidencyjna tzw. zielona. Opr. J. Bogdanowski, 1965 r. W zbiorach archiwalnych PWKZ w Przemyślu.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst. Ryszard T. Łamasz, sierpień 2005 r.

plany, rysunki. Ryszard T. Łamasz, sierpień 2005 r.

zdjęcia fotograf. Ryszard T. Łamasz, sierpień 2005 r.

miejsce przechowania negatywów – w zbiorach autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów autorskiego

POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY
ul. Grodzka 3 37-700 PRZEMYŚL
tel. (0-16) 678-73-33 fax (0-16) 678-64-95

22. Bibliografia

J. Bogdanowski – Twierdza Przemyśl, w: Teka konserwatorska. Polska południowo- wschodnia. Rzeszów 1991.

T. Idzikowski – Fort VIII „Łętownia”. Przemyśl 2004

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

27. Załączniki

4 wkładki

Miejscowość K U Ń K O W C E	2.Obiekt (nazwa jak w karcie) FORT ARTYLERYJSKI W VIII ŁĘTOWNIA	3.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Opis, plany, zdjęcia
------------------------------------	--	---

c. d. opisu z rubr. 12

W okresie II wojny światowej stacjonowali na nim przez pewien czas żołnierze Wehrmachtu. Po wojnie przez wiele lat użytkownikiem fortu była Przemyska Wytwórnia Win „Pomona”, wykorzystująca pomieszczenia koszar i magazynu amunicji jako magazyny moszczu i innych produktów rolniczych. Po roku 2001 fort był dzierżawiony przez [REDAKTED] którego od 2002 r. zastąpili obecni użytkownicy.

c. d. opisu z rubr. 13

Elewacja ośmioosiowa, tynkowana. Środkowe cztery osie: drzwi i trzy okna o odcinkowym zamknięciu posiadają boniowane opaski z wyodrębnionym kluczem. Nad nimi – pod prostym okapem stropodachu – okrągłe otwory wentylacyjne. Podobne, prostokątne znajdują się w osi okien, w partii niewielkiego cokołu. Skrajne partie lica przedłużone jako ceglane mury oporowe nasypu osłonowego.

Schron pogotowia w barku (3) – zbudowany jako wylewany betonowy monolit z jednym prostokątnym pomieszczeniem sklepieniem kolebkowo. W ścianie czołowej, trzyosiowej prostokątny, łukowo zamknięty otwór drzwiowy i dwa niewielkie okna – strzelnice. Ściana zewnętrzna przy wejściu przedłużona i tworzy mur oporowy nasypu osłonowego.

Schron czoła z poterną (4) – zlokalizowany przy narożniku czoła i barku, założony na planie wydłużonego prostokąta, zagłębionego w stosunku do poziomu terenu. Wejście po betonowych schodach do pomieszczenia zakończonego po prawej stronie wnęką. Po jej przeciwnej stronie początek wąskiego załamanego sklepionego korytarza opadającego w dół do pojedynczego kojca fosy – wysadzonego. Podobny schron umieszczony jest symetrycznie na przeciwnym krańcu wału czoła. Otwór wejściowy o półkolistym wykończeniu flankowany jest betonowymi murami oporowymi ziemnego nasypu osłonowego.

Schron czoła (7) usytuowany obok osi fortu, przy prawym czole. Założony na planie prostokąta z kolebkowym sklepieniem i niższą, również sklepioną wnęką na końcu. Wejście flankowane betonowymi murami oporowymi o skarpowato ukształtowanej koronie.

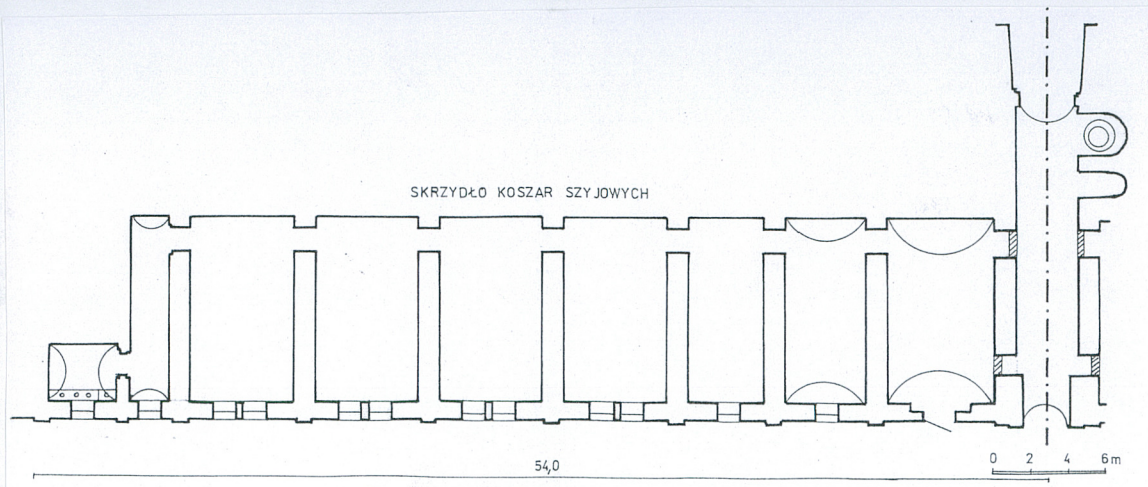
POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY
ul. Grodzka 3 37-700 PRZEMISKA
tel. (0-16) 678-73-33 fax (0-16) 678-04-95

Wkładkę założył: Ryszard T. Łamasz, sierpień 2005 r.

Ryszard T. Łamasz

Miejsce przechowywania negatywów: w zbiorach autora.

1:25 000

Budynek koszar szyjowych (1)

Brama w koszarach szyjowych

Prowadnice wrót w bramie koszar szyjowych

Miejscowość

KUŃKOWCE

2.Obiekt (nazwa jak w karcie)

FORT ARTYLERYJSKI W VIII

3.Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Opis, plany, zdjęcia

Poterna centralna

Studnia w poternie centralnej

Korytarz w koszarach szyjowych

Wkładkę założył: Ryszard T. Łamasz, sierpień 2005 r.

Miejsce przechowywania negatywów: w zbiorach autora.

POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY
ul. Główna 3 37-700 PRZEMYŚL
tel. (0-16) 678-73-33 fax (0-16) 678-64-95
Ryszard T. Łamasz

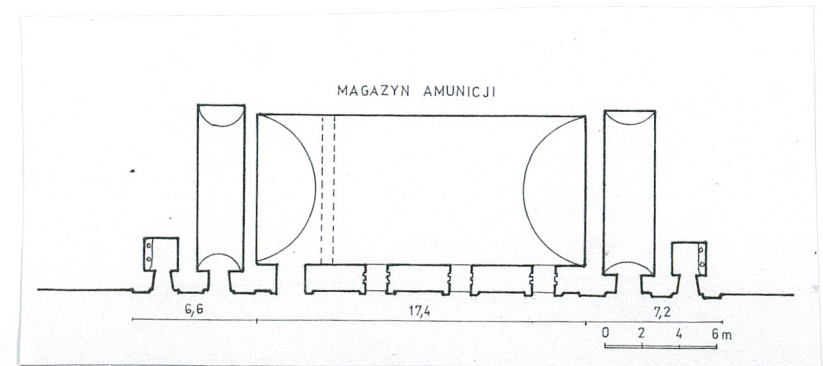
Izba żołnierska w koszarach szyjowych

Budynek magazynu amunicji (2)

Ubikacja w koszarach szyjowych

Miejscowość

KUŃKOWCE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

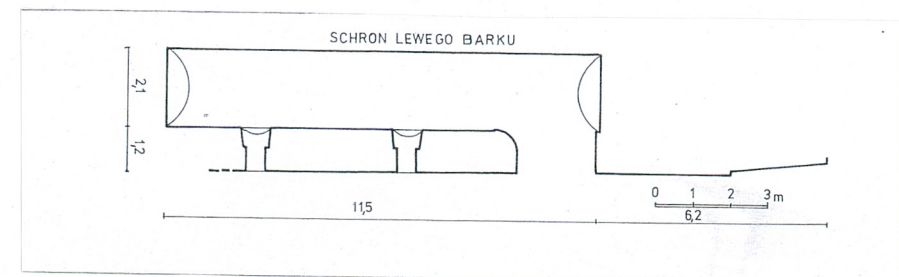
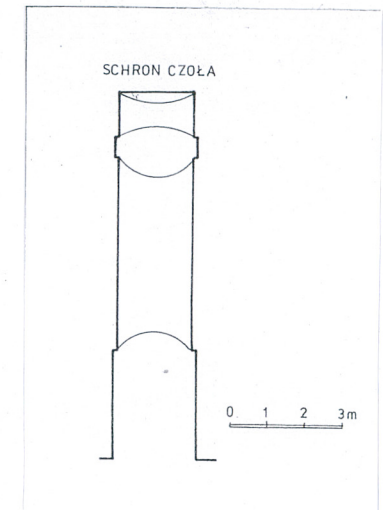
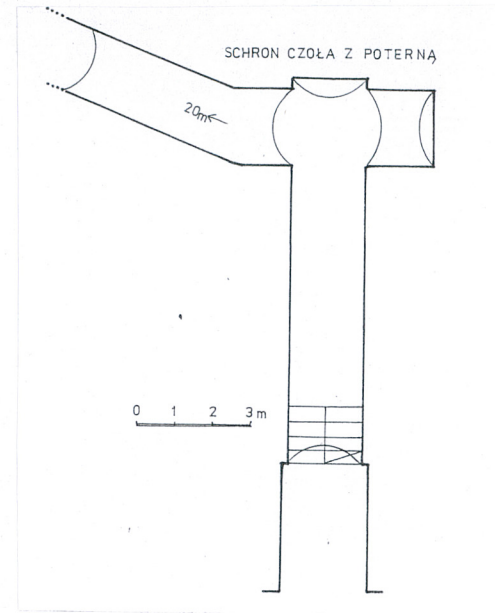
FORT ARTYLERYJSKI W VIII

3. Zawartość wkladki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Opis, plany, zdjęcia

Wnętrze magazynu amunicji

POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY
ul. Grunwaldzka 37-700 PRZEMYŚL
tel. (0-16) 678-73-33 fax (0-16) 678-64-95

Wkładkę założył: Ryszard T. Łamasz, sierpień 2005 r.

Miejsce przechowywania negatywów: w zbiorach autora.

Ryszard T. Łamasz

Schron pogotowia czoła z poterną (4)

Wnętrze schronu pogotowia (4)

Poterna prowadząca do pojedynczego kojca fosy

Miejscowość

KUŃKOWCE

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

FORT ARTYLERYJSKI W VIII

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Opis, plany, zdjęcia

Mur oporowy na przedłużeniu koszar szyjowych

Nasyp ziemny nad koszarą szyjową

Wkładkę założył: Ryszard T. Łamasz, sierpień 2005 r.

Miejsce przechowywania negatywów: w zbiorach autora.

POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY
ul. Grodzka 3 37-700 PRZEMYSŁ
tel. (0-16) 678-73-33 fax (0-16) 678-64-9:
Ryszard T. Łamasz

Wał czoła z poprzeczniami

Schron pogotowia czoła (7)

Pozostałości muru Carnota w fosie czoła

Pozostałości kojca pojedynczego (5)